

Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la actele normative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la actele normative.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE cu privire la actele normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, etapele legiferării, etapele și regulile elaborării, structura și conținutul actului normativ, regulile de intrare în vigoare, evidență și sistematizare a acelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, interpretarea și monitorizarea implementării și reexaminarea actului normativ, precum și regulile de elaborare a actelor normative cu privire la încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale.

(2) Prezenta lege nu se aplică actelor cu caracter individual sau celor exclusiv politice, actelor care nu conțin norme de drept și nici actelor organelor de lucru ale Parlamentului, ale Guvernului sau ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale și ale autorităților publice autonome.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi sînt utilizate următoarele noțiuni principale:

a) *act normativ* – act adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, cu caracter obligatoriu, general și impersonal, ce stabilește, modifică, completează ori abrogă normele juridice care dau naștere, modifică sau sting raporturi juridice și care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice;

b) *autor al proiectului actului normativ* – persoană cu drept de inițiativă legislativă sau autoritate publică care dispune de competență pentru a elabora un proiect de act normativ;

c) *activitate de legiferare* - reprezintă principala modalitate de implementare a politicilor publice, asigurînd instrumentele necesare pentru punerea în aplicare a soluțiilor de dezvoltare economică și socială, precum și pentru exercitarea autorității publice;

d) *analiză ex-ante* – procesul de identificare a problemei, de stabilire a obiectivului, a opțiunilor de soluționare a problemei sau de atingere a obiectivului și analiza efectelor sau consecințelor acestor opțiuni, în scopul de a fundamenta necesitatea unei reglementări a relațiilor sociale;

e) *analiza impactului de reglementare* – analiză *ex-ante* efectuată pentru proiectele de acte normative care au impact asupra activității de întreprinzător, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și cu metodologia aprobată de Guvern;

f) *monitorizare a procesului de implementare a actului normativ* – procesul de stabilire, analiză și evaluare a acțiunii juridice a actelor normative, precum și identificarea măsurilor de remediere a circumstanțelor care generează inaplicabilitatea actelor normative;

g) *registrul de stat al actelor juridice* - bancă oficială principală de date în care se înregistrează actele normative și alte acte juridice stabilite de Guvern, în care se efectuează

colectarea, acumularea, prelucrarea, sistematizarea, păstrarea și prezentarea datelor registrului, precum și efectuarea altor acțiuni stabilite de legislație în scopul operării cu datele registrului;

h) *sigla "UE"* – sigla cu care se marchează proiectele de acte normative elaborate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, aplicată de autorul proiectului.

i) *tehnică legislativă* – totalitatea de norme, metode și procedee care definesc părțile constitutive ale actului normativ, structura, forma și modul de sistematizare a conținutului acestuia, procedeele tehnice privind modificarea, completarea, intrarea în vigoare, încetarea acțiunii, publicarea și republicarea, precum și limbajul și stilul actului normativ. Normele de tehnică legislativă sînt menite să asigure forma sistemică și coordonată a conținutului reglementărilor juridice și sunt obligatorii la elaborarea proiectelor de acte normative.;

j) *textul electronic consolidat al actului normativ* - textul electronic al actului normativ, elaborat în baza textului oficial inițial al actului normativ și, după caz, în baza textelor oficiale ale actelor normative de modificare sau completare ale acestuia, care include toate modificările și completările suferite de acest act normativ.

Articolul 3. Principiile procesului de elaborare a actelor normative

(1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

- a) constituționalitatea;
- b) legalitatea, oportunitatea, coerența, consecvența și echilibrul între reglementările concurente;
- c) consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;
- d) transparența, publicitatea și accesibilitatea;
- e) subordonarea actului normativ de nivel superior;
- f) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene, în conformitate cu art. 33 al prezentei legi.

Articolul 4. Caracterul actului normativ

(1) Actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal. Prevederile actului normativ sînt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sînt impuse prin forța de constrîngere a statului.

(2) Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul actelor normative, scop în care:

- a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune;
- b) proiectul de act normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin acel act și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Articolul 5. Clasificarea normelor juridice

(1) În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii.

(2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

(3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

(4) Normele juridice derogatorii sînt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sînt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.

Capitolul II **CATEGORIILE DE ACTE NORMATIVE**

Articolul 6. Categoriile de acte normative

Totalitatea actelor normative, în funcție de autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere, este constituită din:

- a) Constituția Republicii Moldova;
- b) legile și hotărârile Parlamentului;
- c) decretele Președintelui Republicii Moldova;
- d) hotărârile și ordonanțele Guvernului;
- e) actele normative departamentale și interdepartamentale ale autorităților publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome;
- f) actele normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special;
- g) actele normative ale autorităților administrației publice locale.

Articolul 7. Corelația actelor normative

(1) Forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de caracterul actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sînt stabilite prin Constituția Republicii Moldova, prin Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern și prin alte acte normative.

(2) Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica, completa sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent. În cazul modificării sau completării exprese a actului inferior, modificarea sau completarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat sau completat.

(3) În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile actului posterior.

Articolul 8. Legea

(1) Legea este un act normativ adoptat de Parlament în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Regulamentul Parlamentului, precum și de prezenta lege.

(2) Legile sînt de trei categorii: constituționale, organice și ordinare. În clauza de adoptare a legii se menționează categoria acesteia.

Articolul 9. Constituția Republicii Moldova și legile constituționale

(1) Constituția Republicii Moldova este Legea Supremă a statului și nici un act normativ care contravine prevederilor acesteia nu are putere juridică.

(2) Constituția Republicii Moldova poate fi modificată și completată prin legi constituționale.

Articolul 10. Legea organică

(1) Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.

(2) Domeniile reglementate prin lege organică sînt stabilite în art. 72 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova.

(3) În conformitate cu prevederile art.72 alin.(3) lit. p) din Constituția Republicii Moldova, prin lege organică se reglementează și:

- a) stabilirea frontierelor de stat a Republicii Moldova;
- b) stabilirea Imnului de Stat;
- c) modul de funcționare a limbilor;
- d) condițiile dobîndirii, păstrării și pierderii cetățeniei;
- e) structura sistemului național de ocrotire a sănătății;
- f) stabilirea funcțiilor publice ai căror titulari nu pot face parte din partide politice;
- g) prelungirea mandatului Parlamentului în caz de război sau de catastrofă;
- h) stabilirea unor incompatibilități ale calității de deputat în Parlament, altele decît cele prevăzute expres de Constituția Republicii Moldova;
- i) procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova;
- j) prelungirea mandatului Președintelui Republicii Moldova în caz de război sau de catastrofă;
- k) structura Guvernului;
- l) stabilirea unor incompatibilități ale funcției de membru al Guvernului, altele decît cele prevăzute expres de Constituția Republicii Moldova;
- m) stabilirea structurii sistemului național de apărare;
- n) formele și condițiile speciale de autonomie ale unor localități din stînga Nistrului și ale unității teritoriale autonome Găgăuzia;
- o) statutul capitalei Republicii Moldova, orașul Chișinău;
- p) modul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii;
- q) atribuțiile, modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi;
- r) organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată;
- s) stabilirea limitelor de reglementare a activității de întreprinzător pentru Guvern și/sau pentru autoritățile administrației publice;
- t) contractarea împrumuturilor de stat externe;
- u) alte domenii pentru care Parlamentul consideră necesară adoptarea de legi organice.

Articolul 11. Legea ordinară

Legea ordinară intervine în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția domeniilor supuse reglementării prin Constituția Republicii Moldova și legile organice.

Articolul 12. Hotărîrea Parlamentului

Hotărîrile Parlamentului cu caracter normativ se adoptă de către Parlament în scopul:

- a) aprobării, modificării, organizării activității organelor sau instituțiilor create de Parlament;
- b) reglementării altor domenii care nu necesită adoptare de legi.

Articolul 13. Decretele Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art. 94 din Constituția Republicii Moldova, în exercitarea atribuțiilor sale Președintele Republicii Moldova emite decrete cu caracter normativ, care reglementează relațiile sociale în domeniile stabilite de lege.

Articolul 14. Hotărârile Guvernului

(1) Hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din prevederile legislației în vigoare.

(2) Hotărârea Guvernului se adoptă în scopul:

- a) exercitării atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor;
- b) aprobării proiectelor de legi, proiectelor de hotărâri ale Parlamentului și proiectelor decretelor Președintelui Republicii Moldova inițiate de Guvern;
- c) inițierii negocierilor asupra tratatelor internaționale;
- d) în alte scopuri pentru care este necesară aprobarea unei hotărâri de Guvern.

(3) Problemele care necesită o reglementare detaliată se soluționează prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii, care urmează a fi aprobate prin hotărâre de Guvern.

Articolul 15. Ordonanțele Guvernului

(1) Ordonanțele sînt acte normative adoptate de Guvern în temeiul și în limitele legii speciale de abilitare, în ordinea delegării legislative, potrivit art.106² din Constituția Republicii Moldova. Ordonanțele pot fi adoptate doar în domeniul de reglementare a legilor ordinare.

(2) Ordonanțele se modifică, se suspendă sau se abrogă de Guvern prin adoptarea de ordonanțe în limitele termenului de abilitare. După expirarea termenului de abilitare ordonanțele pot fi abrogate, suspendate sau modificate numai prin lege.

(3) Procedura examinării și adoptării ordonanțelor este stabilită de Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern.

Articolul 16. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome

(1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative departamentale și interdepartamentale.

(2) Actele normative departamentale și cele interdepartamentale se emit sau aprobă numai pe baza și pentru executarea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se vor limita strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior în a căror executare se emit sau aprobă și nu pot să contravină prevederilor acestora. În clauza de adoptare a actelor normative departamentale și a celor interdepartamentale se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea se emit sau aprobă.

(3) Actele normative departamentale și cele interdepartamentale se elaborează în termenele prevăzute de actele normative superioare sau într-un termen rezonabil pentru elaborarea și îndeplinirea lor.

(4) Regulamentele, instrucțiunile, regulile și alte acte normative departamentale se aprobă prin hotărîri sau ordine care se semnează de conducătorii autorităților care le-au emis.

Articolul 17. Actele normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special

(1) Autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special adoptă acte normative aplicabile doar pe teritoriul acestora, în limitele competenței stabilite în Constituția Republicii Moldova, în Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, în Legea nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), precum și în alte acte normative.

(2) La adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special se ține cont de principiul subordonării lor față de actele de nivel superior.

Articolul 18. Actele normative ale autorităților administrației publice locale

(1) Actele normative ale autorităților administrației publice locale se emit pentru realizarea atribuțiilor funcționale și în limita competențelor stabilite de Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale și de legislația în vigoare.

(2) În cazul în care actele normative ale autorităților administrației publice locale contravin legislației în vigoare, Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat sau un alt organ abilitat le poate supune procedurii de contestare în condițiile legii.

Articolul 19. Succesiunea competenței de adoptare, aprobare sau emitere

(1) În cazul reorganizării autorității administrației publice de competența căreia ținea adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative, împuternicirile de modificare, completare și abrogare a actelor normative adoptate anterior trec la succesorul competenței autorității care se reorganizează.

(2) În cazul modificării actului normativ adoptat, aprobat sau emis anterior de o altă autoritate, în clauza de adoptare actului de modificare se indică denumirea succesorului de drept, precum și temeiul juridic pentru operarea modificărilor.

Capitolul III ELABORAREA ACTELOR NORMATIVE

Secțiunea 1. Etapele legiferării

Articolul 20. Etapele legiferării

(1) Legiferarea reprezintă principala modalitate de implementare a politicilor publice, asigurând instrumentele necesare pentru punerea în aplicare a soluțiilor de dezvoltare economică și socială, precum și pentru exercitarea autorității publice.

(2) Etapele principale ale legiferării sînt:

- a) publicarea anunțului privind inițiativa de elaborare a actului normativ;
- b) elaborarea proiectului de act normativ;
- c) emiterea, aprobarea și adoptarea actului normativ;
- d) promulgarea, în cazul în care actul normativ este o lege;
- e) publicarea actului normativ.

(3) Etapele legiferării, prevăzute la alin. (1), lit. a), c), d) și e) sînt reglementate de alte legi.

Articolul 21. Elaborarea proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ se elaborează în cîteva etape consecutive, după cum urmează:

- a) desemnarea persoanei responsabile sau formarea grupului de lucru care va elabora proiectul, în funcție de natura acestuia, precum și asigurarea tehnică, organizatorică și financiară a procesului de elaborare;
- b) determinarea categoriei și stabilirea structurii proiectului de act normativ;
- c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative;
- d) întocmirea tabelului de concordanță, dacă prin proiectul de act normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- e) consultarea publică și avizarea de către autoritățile responsabile de implementarea proiectului de act normativ;
- f) întocmirea sintezei obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor;

- g) expertizarea, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene;
- h) definitivarea versiunii finale a proiectului de act normativ.

Articolul 22. Sistemul informațional e-Legislație

(1) Pentru asigurarea transparenței și publicității procesului legislativ, se utilizează Sistemul informațional e-Legislație (în continuare – sistem informațional), funcționarea și modul de utilizare a căruia sînt stabilite de Guvern.

(2) Autoritatea care elaborează proiectul de act normativ face publice în sistemul informațional diferite versiuni ale proiectului la diferite etape ale elaborării acestuia, inclusiv materialele suplimentare corespunzătoare etapei respective de elaborare.

(3) Prin intermediul sistemului informațional se fac publice:

- a) inițiativa legislativă;
- b) numele și datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea proiectului de act normativ sau, după caz, informația despre grupurile de lucru create și componența acestora;
- c) studiul de cercetare, după caz;
- d) concepția viitorului proiect, după caz;
- e) proiectul de act normativ;
- f) materialele din dosarul de însoțire a proiectului, conform art. 42 din prezenta lege;
- g) informația referitoare la consultarea publică a proiectului;
- h) alte documente, care au tangență cu procesul de elaborare a proiectului.

(4) Proiectele de acte normative se avizează, se expertizează și se transmit autorității cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră prin intermediul Sistemului informațional.

(5) Autoritatea publică care a elaborat proiectul de act normativ introduce în sistemul informațional avizele, recomandările și rapoartele de expertiză primite pe suport de hîrtie.

(6) Persoanele fizice ce participă la avizarea a proiectului actului normativ consemnează în Sistemul informațional numele și prenumele lor, iar autoritățile publice și alte persoane juridice ce avizează sau expertizează proiectul de act normativ – denumirea autorității publice, numele și prenumele reprezentantului lor desemnat în acest scop.

Secțiunea 2. Inițierea elaborării proiectelor actelor normative

Articolul 23. Inițierea elaborării proiectelor actelor normative

(1) Proiectele de acte normative se elaborează de către autoritățile publice abilitate să le inițieze conform programelor și planurilor aprobate în modul stabilit de lege, la solicitarea Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova sau a Guvernului, din inițiativă proprie, precum și la solicitarea cetățenilor, în modul stabilit de lege.

(2) Pot iniția elaborarea proiectelor de acte normative, în limitele competenței și în conformitate cu atribuțiile și domeniul lor de activitate, următorii subiecți:

- a) deputații în Parlament;
- b) Președintele Republicii Moldova;
- c) Guvernul, prin intermediul ministerelor și altor autorități administrative centrale;
- d) autoritățile administrative din subordinea ministerelor, prin intermediul acestora;
- e) autoritățile publice autonome;
- f) autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special;
- g) autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea,
- h) alți subiecți, în cazurile prevăzute de actele normative.

Articolul 24. Documentele de politici

(1) Documentele de politici nu fac parte din categoria actelor normative și sînt instrumente de decizie care abordează problemele existente într-un anumit domeniu, definesc căile de soluționare a acestora și descriu impactul așteptat asupra statului și a societății.

(2) La elaborarea, fundamentarea, avizarea, consultarea și adoptarea documentelor de politici se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative.

(3) Tipurile și structura documentelor de politici, precum și modul de elaborare, aprobare, monitorizare și evaluare a acestora se stabilesc de Guvern.

(4) Documentele de politici se aprobă prin hotărîre de Guvern. În cazul în care implică alte autorități administrative decît cele aflate în subordinea Guvernului, documentele de politici se aprobă de Parlament. Documentele de politici ale autorităților publice autonome pot fi aprobate de către acestea dacă nu implică alte autorități administrative aflate în subordinea Guvernului. Documentele de politici de nivel local se aprobă prin decizia autorității reprezentative a unității administrativ teritoriale.

Articolul 25. Programele legislative ale Parlamentului

(1) Pentru asigurarea reglementării domeniilor de raporturi sociale, a transparenței procesului decizional, precum și a armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, Parlamentul adoptă programe legislative.

(2) Programul legislativ prevede termenele și instituțiile responsabile pentru elaborarea celor mai importante acte și nu împiedică elaborarea de acte normative în afara sa.

(3) Compartimentele programului legislativ care vizează armonizarea actelor normative cu legislația Uniunii Europene cuprind denumirile actelor care vor fi elaborate, domeniile ce urmează a fi reglementate, autoritățile și instituțiile implicate în procesul elaborării, termenele de elaborare, prezentare și adoptare, referințele la actele Uniunii Europene cu care se intenționează armonizarea, alte aspecte legate de realizarea sa. Programul legislativ poate fi modificat și completat de Parlament, la propunerea subiecților cu drept de inițiativă legislativă.

(4) După adoptare, programul legislativ se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina web oficială a Parlamentului.

Articolul 26. Planurile de acțiuni ale Guvernului

(1) Planurile de acțiuni ale Guvernului sînt documente de politici și se aprobă prin hotărîre de Guvern în vederea realizării obiectivelor asumate de către acesta în baza programului de activitate, în scopul organizării executării legilor și, după caz, a armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

(2) Planurile de acțiuni cuprind măsurile care urmează a fi realizate în domeniile identificate, precum și autoritățile, instituțiile care urmează să le realizeze în consultare cu părțile interesate, termenele de realizare și alte aspecte legate de aceasta.

(3) La întocmirea planurilor de acțiuni ale Guvernului se iau în considerare prevederile ce țin de organizarea executării actelor normative, propunerile în acest sens ale subiecților cu drept de inițiere a acestora, ale instituțiilor interesate, ale cetățenilor și ale asociațiilor lor, precum și ale altor părți interesate.

(4) Planurile de acțiuni ale Guvernului pot fi modificate și completate de Guvern, la propunerea autorităților și instituțiilor interesate.

(5) Planurile de acțiuni vor include compartimente privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Compartimentele planurilor de acțiuni care vizează armonizarea actelor normative cu legislația Uniunii Europene cuprind denumirile actelor care vor fi elaborate, domeniile ce urmează a fi reglementate, autoritățile și instituțiile implicate în procesul elaborării, termenul de elaborare, prezentare și aprobare, precum și referințele la actele Uniunii Europene cu care se intenționează armonizarea.

Secțiunea a 3-a. Procedura de fundamentare

Articolul 27. Studiile de cercetare

(1) Elaborarea proiectelor de acte normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea acestora, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul argumentării necesității sau lipsei necesității de inițiere a elaborării actului normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, în special a țărilor Uniunii Europene.

(2) În cazul unor reglementări cu impact asupra bugetului și/sau care prevăd reorganizări și reforme structurale sau instituționale, în calitate de studiu de cercetare se va realiza analiza inițiativei de elaborare a actului normativ, conform metodologiei de analiză *ex-ante*, aprobate de Guvern. În cazul unor reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, se va efectua analiza impactului de reglementare.

(3) Studiul de cercetare se efectuează de subiecții din partea cărora vine inițiativa de elaborare a actului normativ. Pentru efectuarea acestuia, subiecții inițiativei de elaborare a actului normativ pot solicita asistența altor autorități ale administrației publice centrale sau locale. Autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea studiilor de cercetare conform prezentului alineat în limitele competențelor lor legale.

(4) În cazul unor studii de cercetare complexe, efectuarea acestora poate fi realizată în baza unui contract de prestări servicii, de către instituții științifice, universități, societăți comerciale sau asociații obștești, în conformitate cu prevederile legale referitoare la achizițiile publice.

(5) Informațiile și recomandările obținute în urma efectuării studiilor de cercetare se includ în nota informativă, întocmită conform prevederilor art. 32.

Articolul 28. Etapele principale ale analizei *ex-ante*

(1) Analiza *ex-ante* cuprinde următoarele etape:

- a) definirea problemei, care va porni de la analiza relațiilor sociale existente și cele viitoare, precum și de la ineficiența sau inexistența cadrului normativ relevant;
- b) stabilirea obiectivului și domeniului intervenției juridice;
- c) identificarea opțiunilor și mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului și analiza acestora prin intermediul impactului financiar, administrativ, economic, social, asupra mediului etc.
- d) compararea opțiunilor propuse și selectarea celor mai bune opțiuni pentru atingerea obiectivului.

(2) Opțiunile recomandate se vor întemeia pe dispozițiile constituționale, prevederile legislației naționale și cele ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, practica jurisdicției constituționale și a celei judiciare, după caz, pe legislația Uniunii Europene, precum și pe doctrina juridică în materie.

(3) Analiza *ex-ante* se finalizează în mod obligatoriu cu întocmirea unui raport sau, conform art.24 a unei propuneri de politici, care va servi drept suport informativ la elaborarea proiectului de act normativ și a notei informative.

Secțiunea a 4-a. Întocmirea proiectului de act normativ

Articolul 29. Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de act normativ

(1) În scopul elaborării unor proiecte de acte normative complexe și voluminoase, autorul proiectului poate decide asupra formării unui grup de lucru, alcătuit din specialiști în materie, precum și din reprezentanți ai societății civile.

(2) Dacă elaborarea proiectului de act normativ este pusă în sarcina cîtorva autorități ale administrației publice centrale de specialitate, procesul de elaborare va fi organizat de autoritatea sau instituția abilitată de Guvern sau care figurează prima pe lista instituțiilor responsabile în documentul de politici din care derivă obligația de a elabora proiectul de act normativ. Autoritatea administrației publice sau instituția responsabilă asigură asistența tehnică, organizatorică și financiară a procesului de elaborare.

(3) Dacă în bază de contract sînt angajați alți specialiști, decît cei din cadrul autorităților publice, se perfectează documentele necesare și se stabilesc sumele și mijloacele bugetare și speciale, care trebuie alocate în acest scop.

Articolul 30. Determinarea conceptului, categoriei și stabilirea structurii proiectului de act normativ

(1) Anterior elaborării versiunii inițiale a proiectului de act normativ, poate fi elaborată concepția viitorului proiect, care cuprinde analiza prevederilor existente, problemele ce trebuie soluționate, aspectele de bază ce trebuie incluse în viitorul proiect și altă informație. Concepția viitorului proiect de act normativ se aprobă de către autoritatea care a decis asupra necesității elaborării concepției respective.

(2) În baza prevederilor programelor legislative ale Parlamentului și a planurilor de acțiuni ale Guvernului, a propunerilor inițiale, a rezultatelor studiilor de cercetare, precum și în baza rezultatelor analizei ex-ante, inițiatorul proiectului de act normativ sau, respectiv, grupul de lucru determină conceptele și stabilește categoria și structura proiectului actului normativ. Conceptele și noțiunile determinate trebuie să fie compatibile sau similare celor utilizate în legislația Uniunii Europene.

Articolul 31. Întocmirea versiunii inițiale a proiectului de act normativ

(1) Pe baza propunerilor inițiale, a rezultatelor studiului de cercetare, a procedurii de fundamentare și a altor materiale, precum și a consultării părților interesate se întocmește versiunea inițială a proiectului de act normativ.

(2) Soluțiile propuse în proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce prezintă obiectul de reglementare, pentru a se evita lacunele legislative.

(3) În cazul în care se impune utilizarea noțiunilor sau termenilor consacrați în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte sau în legislația Uniunii Europene, în proiect se asigură corespunderea acestor noțiuni cu termenii sau noțiunile deja consacrate în legislația națională. Dacă este necesară preluarea unor termeni și expresii noi din alte limbi, se va alătura, după caz, corespondentul lor în limba de stat.

(4) Dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și a evita interpretările neuniforme.

(5) Reglementările de același nivel și avînd același obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. În cazul în care proiectul de act normativ cuprinde prevederi deja reglementate de alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține.

(6) Autoritatea competentă de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ poate solicita uneia sau mai multor autorități, organizații sau experți să elaboreze, în bază de contract sau de concurs, proiectul de act normativ necesar sau proiecte de alternativă.

(7) Versiunea proiectului de act normativ elaborat în bază de contract sau concurs este remisă autorității competente de elaborarea acestuia pentru supunerea proiectului tuturor etapelor elaborării și definitivarea versiunii finale a acestuia.

Articolul 32. Nota informativă la proiectul de act normativ

(1) Concomitent cu elaborarea proiectului de act normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului prezentat în anexa nr. 1, care va cuprinde în mod obligatoriu următoarele rubrici:

- a) numele sau denumirea inițiatorului și/sau al autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- e) fundamentarea economico-financiară;
- f) impactul proiectului;
- g) modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare;
- h) avizarea și consultarea publică a proiectului;
- i) constatările expertizelor neobligatorii;
- j) constatările expertizei anticorupție;
- k) concluziile expertizei de compatibilitate;
- l) constatările expertizei juridice.

(2) Rubricile notei informative, prevăzute la alin. (1) lit. h) – l) se includ în notă pe măsura efectuării etapelor corespunzătoare ale elaborării proiectului de act normativ.

(3) Dacă în procesul de avizare și expertiză proiectul a suferit modificări, ca urmare a propunerilor și observațiilor primite de la autorități, nota informativă trebuie modificată și/sau completată în modul corespunzător.

(4) Nota informativă se semnează în modul prevăzut de lege de conducătorul autorității care a elaborat proiectul de act normativ.

(5) În procesul de documentare pentru întocmirea notei informative se examinează recomandările internaționale în acel domeniu, practica Curții Europene pentru Drepturile Omului, practica Curții Constituționale, practica instanțelor judecătorești în aplicarea reglementărilor în vigoare, precum și doctrina juridică în materie.

Articolul 33. Armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

(1) Armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene se realizează în conformitate cu angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor încheiate cu Uniunea Europeană, cu programele legislative ale Parlamentului și planurile de acțiuni ale Guvernului.

(2) Proiectele de acte normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene sînt marcate pe prima pagină în colțul drept de sus cu sigla "UE" și conțin clauza de armonizare conform modelului aprobat de Guvern.

(3) Pentru proiectele de acte normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene se întocmește tabelul de concordanță, în care se analizează comparativ gradul de transpunere a legislației Uniunii Europene în legislația națională. Modelul tabelului de concordanță este aprobat de Guvern.

(4) Proiectele de acte normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene sînt supuse în mod obligatoriu expertizei de compatibilitate, care se efectuează în conformitate cu prevederile art. 38.

Secțiunea a 5-a. Avizarea și expertiza

Articolul 34. Avizarea și consultarea publică a proiectului de act normativ

(1) Proiectul de act normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice, responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile.

(2) Proiectele de acte normative care țin de domeniile de competență ale Băncii Naționale a Moldovei se transmit, în mod obligatoriu, spre avizare Băncii Naționale a Moldovei.

(3) Concomitent cu transmiterea spre avizare, proiectul de act normativ se supune procedurii de consultare publică, în modul stabilit de Legea nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Consultarea publică se sisteză pe perioada electorală, cu excepția proceselor de consultare inițiate pînă la lansarea campaniei electorale sau în legătură cu proiectele de acte normative elaborate în vederea realizării angajamentelor asumate de Republica Moldova în baza acordurilor internaționale.

(4) Proiectele de acte normative elaborate de către deputații în Parlament se transmit spre avizare Guvernului în modul prevăzut de Regulamentul Parlamentului.

(5) Proiectul de act normativ elaborat de autoritățile administrației publice centrale de specialitate sau locale este avizat și consultat public în condițiile alin.(1) – (3) în mod obligatoriu.

(6) În urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, conform modelului din anexele nr. 2 - 4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor și sinteza recomandărilor pot fi incluse într-un singur document.

Articolul 35. Termenele de avizare

(1) Proiectul de act normativ elaborat de deputații în Parlament se avizează în termenele stabilite în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului.

(2) Proiectul de act normativ prezentat spre avizare se examinează în termenul solicitat de autoritatea publică care a elaborat proiectul, dar nu mai puțin de 10 zile lucrătoare. În cazul în care proiectul este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenele pentru avizare pot fi prelungite pînă la 30 de zile lucrătoare, cu excepția cazurilor în care conducătorii autorităților și instituțiilor implicate au stabilit altfel. Curgerea termenului începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea sau, după caz, în ziua publicării proiectului în sistemul informațional pentru avizare.

(3) În situația în care necesitatea elaborării unui proiect de act normativ derivă dintr-un document de politici, avînd un termen de executare restrîns, termenul de avizare poate fi restrîns pînă la 5 zile lucrătoare, cu acordul conducătorului instituției care a inițiat elaborarea proiectului și al conducătorilor autorităților și instituțiilor interesate.

(4) Autoritățile și instituțiile interesate, cărora li s-a prezentat proiectul de act normativ spre avizare sau consultare publică, expediază autorității care a elaborat proiectul un aviz cu obiecții și propuneri motivate, anexînd, dacă este necesar, versiunea redactată a proiectului sau doar a unor prevederi, ori comunică lipsa de obiecții și propuneri.

(5) Dacă în termenele stabilite la alin. (1) și (2) nu a fost recepționat răspunsul autorității sau al instituției interesate și nu a fost solicitată prelungirea termenului de avizare, proiectul de act normativ se consideră avizat fără obiecții și propuneri.

(6) Dacă în urma avizării și consultării publice proiectul de act normativ a fost modificat esențial, acesta trebuie remis spre avizare și consultare publică repetată.

(7) Proiectul de act normativ cu sigla UE se avizează în regim de prioritate de către toate autoritățile și instituțiile interesate.

Articolul 36. Expertiza proiectului de act normativ

(1) După avizarea proiectului de act normativ, autorul acestuia asigură efectuarea expertizei juridice, anticorupție, economice, financiare, științifice, ecologice, a compatibilității cu legislația Uniunii Europene sau a altui gen de expertiză, prevăzut de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate.

(2) Autoritățile responsabile de efectuarea expertizelor pot antrena în calitate de experți părți interesate, care nu au participat nemijlocit la elaborarea proiectului de act normativ, inclusiv specialiști din străinătate și din organizații internaționale.

(3) Expertiza economică se efectuează de către Ministerul Economiei și este obligatorie pentru proiectele de acte normative care au impact economic și are menirea de a contribui la:

- a) asigurarea concordanței proiectului cu principiile economiei de piață;
- b) coordonarea proiectului cu legislația economică în vigoare;
- c) evidențierea aspectelor pozitive și negative ale proiectului privind asigurarea reformelor, relevarea avantajelor economice și de altă natură, semnalarea deficiențelor economice și prognozarea consecințelor economice negative.

(4) Expertiza financiară se efectuează de către Ministerul Finanțelor și este obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public și are menirea de a contribui la:

- a) coordonarea proiectului cu legislația financiară în vigoare;
- b) evaluarea cheltuielilor financiare pentru realizarea noilor reglementări;
- c) semnalarea deficiențelor financiare și prognozarea consecințelor financiare negative ale proiectului.

(5) Expertiza științifică se efectuează, după caz, de către instituțiile științifice și de învățământ superior de profil, de experți, având menirea de a contribui la:

- a) examinarea multiaspectuală a reglementărilor propuse și propunerea unor reglementări de alternativă;
- b) examinarea soluțiilor propuse prin reglementările proiectului în raport cu posibilitățile economico-financiare ale statului, cu situația social-politică și consecutivitatea reglementării proceselor, precum și în contextul asigurării compatibilității actelor normative cu legislația Uniunii Europene.

(6) Expertiza ecologică se efectuează, în caz de necesitate, de către Ministerul Mediului și are menirea de a contribui la:

- a) coordonarea proiectului cu legislația ecologică în vigoare;
- b) asigurarea unui mediu sănătos pentru om și protecția mediului înconjurător;
- c) prognozarea consecințelor ecologice.

(7) Concluziile expertizelor sînt expuse în nota informativă la proiectul de act normativ.

Articolul 37. Expertiza anticorupție

(1) După efectuarea avizării, consultării publice și, după caz, a expertizelor prevăzute la art. 36 al prezentei legi, proiectul de act normativ, însoțit de nota informativă, copiile avizelor și expertizelor, sinteza propunerilor și obiecțiilor, se expediază Centrului Național Anticorupție, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

(2) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, cu excepția celor prevăzute la art. 6 lit. e)-g), și are menirea de a contribui la:

- a) asigurarea corespunderii proiectului cu standardele anticorupție naționale și internaționale;

b) prevenirea apariției unor noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția, prin elaborarea de recomandări în vederea revizuirii acestor reglementări sau în scopul diminuării efectelor lor.

(3) Expertiza anticorupție este efectuată conform metodologiei aprobate de Centrul Național Anticorupție.

(4) În cazul în care din conținutul proiectului actului normativ rezultă cu certitudine că acesta nu ridică probleme de coruptibilitate, Centrul Național Anticorupție poate da o concluzie privind inoportunitatea efectuării expertizei anticorupție.

(5) Centrul Național Anticorupție poate antrena în efectuarea expertizei specialiști din afara sa. Autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție în limitele competențelor lor legale.

(6) Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative prevăzute la art. 6 lit. e)-g) se efectuează de către autorii acestora în conformitate cu metodologia privind modul de efectuare a expertizei anticorupție, aprobată de Centrul Național Anticorupție. Centrul Național Anticorupție acordă asistență autorilor proiectului la efectuarea expertizei anticorupție în cazul proiectelor ce conțin reglementări ale unor relații sociale din domeniile vulnerabile la corupție.

(7) După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului de act normativ completează nota informativă la proiect cu informația referitoare la constatările acestei expertize și, după caz, întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor Centrului Național Anticorupție conform modelului din anexa nr. 4.

Articolul 38. Expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene

(1) Proiectul de act normativ cu sigla „UE”, însoțit de nota informativă, copiile avizelor și rapoartele de expertiză, inclusiv a raportului Centrului Național Anticorupție, de sinteza obiecțiilor și propunerilor și de tabelul de concordanță, se expediază Centrului de Armonizare a Legislației din subordinea Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

(2) Expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene se realizează înainte de expedierea proiectului de act normativ pentru efectuarea expertizei juridice și este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative, inclusiv pentru cele departamentale și interdepartamentale ale autorităților publice centrale și ale autorităților publice autonome, care au fost elaborate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, marcate cu sigla „UE”.

(3) Expertiza de compatibilitate se efectuează în modul stabilit de Guvern și conform metodologiei aprobate de Centrul de Armonizare a Legislației din subordinea Ministerului Justiției. După efectuarea expertizei de compatibilitate se întocmește declarația de compatibilitate.

(4) Expertiza de compatibilitate are menirea de a contribui la:

a) asigurarea corespunderii proiectului cu standardele și legislația Uniunii Europene;
b) constatarea gradului de compatibilitate a proiectului cu legislația Uniunii Europene;
c) identificarea prevederilor legislației Uniunii Europene omise și prevenirea transpunerii deficiente.

(5) Proiectele de acte normative elaborate de către deputații în Parlament, care au scopul de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, se transmit spre avizare Guvernului, fiind însoțite de tabelul de concordanță.

Articolul 39. Expertiza juridică

(1) Proiectul de act normativ, însoțit de nota informativă, copiile de pe avizele și expertizele recepționate, sinteza propunerilor și obiecțiilor, iar după caz și de tabelul de

concordanță a proiectului cu sigla „UE” cu legislația Uniunii Europene și declarația de compatibilitate, se expediază Ministerului Justiției, pentru efectuarea expertizei juridice.

(2) Expertiza juridică se efectuează înainte de expedierea proiectului de act normativ autorității cu competență de aprobare și este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative elaborate de către autoritățile publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome.

(3) Expertiza juridică se efectuează în modul stabilit de Guvern conform metodologiei aprobate de Ministerul Justiției.

(4) Expertiza juridică are menirea de a contribui la:

a) asigurarea concordanței proiectului cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, ale legislației naționale și ale legislației Uniunii Europene, cu practica jurisdicției constituționale și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului;

b) respectarea standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului;

c) asigurarea reglementării integrale a raporturilor sociale respective;

d) încadrarea dispozițiilor proiectului în sistemul normativ existent;

e) verificarea corespunderii proiectului de act normativ cu normele tehnicii legislative.

(5) Actele normative departamentale și interdepartamentale ale autorităților publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome, care vizează drepturile și interesele legitime ale cetățenilor, sînt supuse expertizei juridice obligatorii, în modul stabilit de Guvern.

(6) Actele normative ale autorităților publice locale se supun expertizei juridice efectuate de către subdiviziunile specializate ale acestora.

(7) Obiecțiile și propunerile Ministerului Justiției privind respectarea standardelor în domeniul drepturilor omului, precum și a normelor de tehnică legislativă sînt obligatorii la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în sinteza obiecțiilor și propunerilor Ministerului Justiției, întocmită conform modelului din anexa nr. 4.

Articolul 40. Termenele de expertizare

(1) Proiectele de acte normative sînt expertizate în decurs de 15 zile lucrătoare de la data prezentării acestora, dacă legea nu prevede alt termen. Curgerea termenului începe din ziua înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează expertiza sau, după caz, din ziua publicării proiectului de act normativ în sistemul informațional pentru efectuarea expertizei.

(2) Dacă proiectul este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenele pentru expertizare pot fi prelungite pînă la 30 de zile lucrătoare, cu excepția cazurilor în care elaborarea proiectului de act normativ derivă dintr-un document de politici avînd un termen de executare restrîns.

Secțiunea a 6-a. Definitivarea proiectului de act normativ

Articolul 41. Definitivarea proiectului

(1) Autoritatea care a elaborat proiectul de act normativ sau, respectiv, grupul de lucru studiază obiecțiile și propunerile prezentate în urma procedurii de avizare și expertiză, precum și recomandările recepționate în cadrul consultării publice și, după caz, a expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și decide acceptarea sau respingerea motivată a acestora.

(2) Propunerile și recomandările acceptate sînt luate în considerare în procesul definitivării proiectului de act normativ și întocmirii versiunii finale a acestuia. Definitivarea

proiectului se efectuează fără a afecta compatibilitatea proiectului cu legislația Uniunii Europene.

(3) În caz de divergențe conceptuale, autoritatea care a elaborat proiectul de act normativ va organiza o dezbatere cu autoritățile și instituțiile interesate și reprezentanții societății civile, pentru identificarea soluțiilor de remediere. În cazul neidentificării unor asemenea soluții, în proiect se va reflecta punctul de vedere al autorității care a elaborat proiectul.

Articolul 42. Dosarul de însoțire a proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ se prezintă autorității cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră cu anexarea dosarului de însoțire, care va conține:

- a) nota informativă;
- b) raportul de analiză *ex-ante*, după caz;
- c) avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării și consultărilor publice;
- d) rapoartele de expertiză;
- e) sinteza propunerilor și obiecțiilor autorităților publice și, după caz, sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile la proiectul de act normativ, în care se va indica acceptarea sau argumentarea neacceptării propunerilor, obiecțiilor și recomandărilor înaintate;
- f) sinteza obiecțiilor și propunerilor Centrului Național Anticorupție;
- g) pentru proiectele cu sigla „UE” se va anexa declarația de compatibilitate cu privire la armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, precum și tabelul de concordanță actualizat;
- h) sinteza obiecțiilor și propunerilor Ministerului Justiției.

Capitolul IV

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL ACTULUI NORMATIV

Secțiunea 1. Structura actului normativ

Articolul 43. Elementele constitutive ale actului normativ

(1) Elementele constitutive ale actului normativ trebuie să asigure expunerea consecutivă ordonată și sistematizată a obiectului reglementării juridice, precum și interpretarea și aplicarea corectă a actului normativ.

(2) Actul normativ este format din următoarele elemente:

- a) titlu;
- b) preambul;
- c) clauza de adoptare, iar pentru proiectele cu sigla „UE” și clauza de armonizare;
- d) dispoziții generale;
- e) dispoziții de conținut;
- f) dispoziții finale;
- g) dispoziții tranzitorii;
- h) anexe;
- i) formula de atestare a autenticității actului.

(3) Dacă prezenta lege nu prevede altfel, unul sau mai multe dintre elementele prevăzute la alin. (2) lit. b), d), f) și g) pot lipsi din structura proiectului de act normativ.

Articolul 44. Titlul actului normativ

(1) Titlul actului normativ reprezintă denumirea generică a actului în funcție de categoria lui juridică, de autoritatea emitentă și de obiectul reglementării exprimat sintetic.

(2) Titlul actului normativ trebuie să fie laconic și să exprime cu claritate obiectul reglementării.

(3) Se interzice ca denumirea proiectului de act normativ să fie identică cu cea a unui alt act normativ în vigoare.

(4) În cazul modificării, completării ori abrogării mai multor părți ale unor acte normative în vigoare, titlul va conține o formulă generală referitoare la modificarea, completarea ori abrogarea unor acte normative.

(5) Titlul actului adoptat va conține în mod obligatoriu numărul de ordine și anul în care a fost adoptat.

Articolul 45. Preambulul actului normativ

(1) În preambulul actului normativ sînt prevăzute scopul și rațiunea adoptării actului normativ, motivația social-politică, economică sau de altă natură a actului, precum și direcțiile principale care trebuie să se reflecte în actul normativ.

(2) Preambulul precedă clauza de adoptare și nu conține norme juridice și reguli de interpretare. Acesta, de regulă, însoțește un act normativ de importanță majoră pentru societate.

Articolul 46. Clauza de adoptare a actului normativ și clauza de armonizare

(1) Clauza de adoptare constă într-o propoziție care cuprinde denumirea autorității emitente și decizia de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ și, după caz, categoria acestuia. Clauza de adoptare poate conține, în caz de necesitate, și temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv.

(2) Clauza de adoptare este obligatorie pentru toate actele normative.

(3) Clauza de armonizare indică tipul, numărul și denumirea oficială a actelor Uniunii Europene care se transpun de proiectul actului normativ, seria, numărul și data Jurnalului Oficial al Uniunii Europene în care au fost publicate actele Uniunii Europene respective, precum și gradul lor de transpunere.

(4) Clauza de armonizare este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Articolul 47. Dispozițiile generale

(1) Dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care:

- a) determină obiectul, scopul și sfera de aplicare;
- b) orientează întreaga reglementare;
- c) explică termeni și definesc concepte.

(2) În cazul actelor normative de maximă importanță și al celor cu un conținut specific, dispozițiile generale se expun, de regulă, sub formă de principii.

Articolul 48. Dispozițiile de conținut

(1) Dispozițiile de conținut sînt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ.

(2) Dispozițiile de conținut stabilesc:

- a) reguli;
- b) drepturi și obligații;
- c) consecințele juridice ale încălcării regulilor, drepturilor și obligațiilor.

(3) Expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedîndu-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre ele.

Articolul 49. Dispozițiile tranzitorii

(1) Dispozițiile tranzitorii ale actului normativ cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ.

(2) Dispozițiile tranzitorii trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea noilor reglementări cu cele din actele normative preexistente și/sau menținerea temporară a unor situații juridice născute în temeiul vechilor reglementări.

(3) În dispozițiile tranzitorii se indică, după caz, perioada de tranziție necesară implementării dispozițiilor actului normativ și perioada necesară pentru aducerea legislației în conformitate cu normele noi.

Articolul 50. Dispozițiile finale

(1) Dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ.

(2) În dispoziții finale se includ reglementări privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării. În cazul în care pentru punerea în aplicare a actului normativ este necesară adoptarea sau aprobarea normelor de aplicare (metodologii, regulamente, etc.) sau constituirea unor organe sau instituții, proiectele actelor normative respective se prezintă spre adoptare, aprobare sau emitere nu mai târziu de intrarea în vigoare a actului normativ de bază, dacă în acesta nu este prevăzut altfel.

(3) Pentru actele normative cu caracter temporar se prevede și perioada de aplicare sau data de încetare a aplicării actului.

Articolul 51. Anexele

(1) În structura actului normativ pot fi introduse componente ale acestuia, numite anexe, care cuprind exprimări cifrice, desene, tabele, planuri sau altele asemenea. Pot constitui anexe la un act normativ reglementările care trebuie aprobate de autoritatea publică competentă, cum sînt: statute, regulamente, instrucțiuni, reguli, metodologii sau norme cu caracter predominant tehnic.

(2) Anexa este parte integrantă a actului normativ, are natura și forța lui juridică.

(3) Dacă un act normativ are cîteva anexe, acestea se numerotează cu cifre arabe în ordinea în care au fost enunțate în textul actului.

(4) Anexa trebuie să aibă un temei-cadru în corpul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin textul de trimitere.

Articolul 52. Atestarea autenticității actului normativ

(1) Actul normativ adoptat, aprobat sau emis se semnează în modul stabilit de legislație de către persoana desemnată din cadrul organului emitent, se datează și se numerotează, se indică locul adoptării acestuia.

(2) Actele normative, cu excepția legilor și hotărîrilor Guvernului, pot fi semnate electronic.

(3) Data actelor normative ale Parlamentului este data adoptării acestora. Numerele oficiale se atribuie pentru fiecare categorie de acte separat, începînd de la numărul 1 în fiecare an calendaristic. În cazul în care actul normativ cu număr oficial nu a intrat în vigoare, actul păstrează acest număr, care nu poate fi atribuit în același an calendaristic unui alt act normativ.

(4) Data actelor normative ale Guvernului este data înregistrării acestora după semnarea de către prim-ministru. În conformitate cu prevederile art. 102 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova și Legii nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern,

hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare.

(5) Data celorlalte acte normative este data la care acestea au fost semnate de persoanele împuternicite din cadrul autorităților publice și înregistrate în registrul intern de evidență al autorităților publice respective.

Secțiunea a 2-a. Conținutul actului normativ

Articolul 53. Articolul

(1) Elementul structural de bază al legilor și hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al ordonanțelor Guvernului și al legilor locale ale autorității unității teritoriale autonome cu statutul juridic special este articolul. El are caracter unitar și conține una sau mai multe norme cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei.

(2) Articolele se expun cu utilizarea cuvântului „articolul” și, de regulă, sînt intitulate. Denumirea articolului exprimă sintetic obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținutul articolului.

(3) Articolele se numerează în continuare, cu cifre arabe, începînd cu primul și terminînd cu ultimul. Dacă actul normativ conține un singur articol, în loc de numerotare se scrie formula „Articol unic”.

(4) În cazul unei legi de modificare și completare sau de abrogare a mai multor acte normative, fiecărui act normativ i se consacră un articol, numerotat cu cifre romane. Diviziunile acestor articole se numerează cu cifre arabe și punct.

(5) Articolul poate avea alineate, constituite, de regulă, dintr-o singură propoziție sau frază, prin care se reglementează o dispoziție specifică ansamblului articolului. Dacă dispoziția nu poate fi exprimată într-o singură propoziție sau frază se pot adăuga noi propoziții sau fraze, separate prin virgulă ori punct.

(6) În cadrul articolului, alineatul se numerează cu cifre arabe, luate între paranteze, care poate avea diviziuni numerotate cu litere latine mici și o paranteză. În cazul unor structuri mai complexe, aceste diviziuni se numerează cu cifre arabe și o paranteză. Diviziunile numerotate cu cifre pot avea subdiviziuni însemnate cu litere latine mici și o paranteză. În cazul în care subdiviziunile sau diviziunile însemnate cu litere latine se împart, componentele lor se însemnează cu cifre arabe urmate de punct.

Articol 54. Punctul

(1) Punctul este principalul element de structură al hotărârilor Guvernului, al actelor normative ale autorităților publice centrale de specialitate, al autorităților publice autonome, al actelor normative ale autorității administrației publice locale și al hotărârilor și dispozițiilor autorităților unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

(2) Punctele se expun fără utilizarea cuvântului „punct” și se numerează cu cifre arabe în continuare de la începutul și pînă la sfîrșitul actului normativ, punîndu-se punct după cifra de numerotare.

(3) Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele se divizează în alineate și subpuncte. Alineatul se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. În cazul în care alineatul are diviziuni, acestea se numerează, de regulă, cu litere latine mici și o paranteză. Subpunctele se numerează cu cifre arabe și o paranteză.

Articolul 55. Gruparea elementelor structurale ale actului normativ

(1) În funcție de proporțiile actului normativ, elementele structurale se grupează astfel:

- a) articolele sau punctele se grupează în secțiuni numerotate cu cifre arabe;
- b) secțiunile se grupează în capitole numerotate cu cifre romane;

c) capitolele se grupează în titluri numerotate cu cifre romane;
d) în cazul codurilor sau actelor normative de complexitate și volum mare, titlurile se grupează în părți sau cărți, a căror numerotare se face cu numere ordinare scrise cu litere.

(2) Secțiunile, capitolele, titlurile, părțile sau cărțile se denumesc prin exprimare sintetică a reglementărilor pe care le cuprind.

(3) Gradul de divizare mai mare se aplică după folosirea gradului de divizare mai mic.

(4) Articolele, punctele, capitolele, titlurile, părțile sau cărțile se numerotează consecutiv de la începutul și pînă la sfîrșitul actului normativ. Secțiunile se numerotează în succesiunea pe care o au în structura din care fac parte.

Articolul 56. Limbajul, ortografia și punctuația în actul normativ

(1) Textul proiectului de act normativ se elaborează în limba de stat, cu respectarea următoarelor reguli:

a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și punctuație;

b) într-o frază este exprimată o singură idee;

c) terminologia utilizată este constantă și uniformă cu cea a altor acte normative, reglementărilor legislației Uniunii Europene și altor instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, în condițiile prezentei legi;

d) noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitîndu-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni;

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspîndire. În cazurile în care se impune folosirea unor termeni și expresii străine, se va alătura, după caz, corespondentul lor în limba de stat;

f) se evită folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cît este posibil, noțiuni monosemantice, în conformitate cu terminologia juridică. Dacă un termen este polisemantic, sensul în care este folosit trebuie să decurgă cu claritate din text;

i) exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire;

j) verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.

(2) Autorul proiectului de act normativ prezintă textul proiectului autorității cu competență de adoptare, aprobare sau emitere în limba de stat, cu traducerea acestuia în limba rusă. Proiectele de acte normative ale unității administrative teritoriale cu statut juridic special se elaborează în una din limbile oficiale de pe teritoriul acesteia. Traducerea proiectului actului normativ într-o limbă de circulație internațională este asigurată, în caz de necesitate, de către autoritatea cu competență de adoptare, aprobate sau emitere.

(3) În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba de stat și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba de stat.

Articolul 57. Trimiterea la alte acte normative

(1) Trimiterea la normele unui alt act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.

(2) Nu poate fi făcută o trimitere la o altă normă de trimitere.

(3) În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia se va face trimitere la articolul sau punctul respectiv.

(4) În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare se va face trimitere la articolul sau la punctul respectiv, cu indicarea obligatorie a titlului, numărului și a datei adoptării sau aprobării acestuia.

Capitolul V

INTRAREA ÎN VIGOARE, EVIDENȚA ȘI SISTEMATIZAREA ACTELOR NORMATIVE

Secțiunea 1. Intrarea în vigoare în vigoare și înregistrarea actelor normative

Articolul 58. Intrarea în vigoare a actelor normative

(1) Actele normative sînt adoptate, aprobate sau emise de către autoritățile împuternicite, conform procedurii stabilite de actele normative. În actul normativ adoptat, aprobat sau emis nu pot fi efectuate redactări, cu excepția greșelilor gramaticale și de punctuație, depistate ulterior, care nu modifică conținutul și sensul actului normativ.

(2) Actele normative intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în text.

(3) Actele normative se publică, în condițiile legii, sub responsabilitatea conducătorilor autorităților cu competențe de adoptare, aprobare sau emitere, în Registrul de stat al actelor juridice și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

(4) Actele normative se aduc la cunoștința publicului prin publicarea acestora în Registrul de stat al actelor juridice. Actele normative pot fi afișate în locuri autorizate.

Articolul 59. Înregistrarea de stat a actelor normative

(1) Autoritățile cu competență de adoptare, aprobare sau emitere înregistrează actele adoptate, aprobate sau emise în registre interne de evidență .

(2) Originalul actelor normative ale Parlamentului sau Guvernului se păstrează în arhiva internă cu mențiunea „Se păstrează permanent”.

(3) Actele normative departamentale și interdepartamentale ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se înregistrează de către Ministerul Justiției în Registrul înregistrării de stat a actelor normative departamentale, în modul stabilit de Guvern.

(4) Evidența oficială a actelor normative este ținută conform legislației în vigoare, în una sau în mai multe forme concomitent:

- a) pe fișiere;
- b) în registre de evidență;
- c) pe suporturi electronice.

(5) Evidența oficială a actelor normative ale autorităților publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome este ținută de Ministerul Justiției. Evidența oficială a actelor normative ale unității teritoriale autonome cu statut juridic special este ținută de către direcția de justiție a acesteia. Evidența oficială a actelor normative ale autorităților publice locale este ținută de subdiviziunea acestora desemnată în acest sens.

Articolul 60. Registrul de stat al actelor juridice

(1) Registrul de stat al actelor juridice are caracter public și servește pentru înregistrarea, publicarea, evidența și sistematizarea actelor normative prevăzute la art. 6 și altor acte juridice, precum și pentru furnizarea informației despre acestea.

(2) Registrul de stat al actelor juridice se ține de către Ministerul Justiției în formă electronică, conform regulamentului aprobat de Guvern.

(3) Accesul la datele din Registrul de stat al actelor juridice este gratuit. Pentru preluarea informației din Registrul de stat al actelor juridice în alte baze de date publice sau private, deținătorul registrului poate solicita achitarea unei taxe, care se va stabili prin contract, în funcție de volumul de informație transmisă, timpul și resursele necesare pentru aceasta.

(4) Înscrierea datelor în Registrul de stat al actelor juridice se efectuează în conformitate cu prezenta lege, cu Legea nr. 71 din 22 martie 2007 cu privire la registre, Legea nr. 467-XV din 21 noiembrie 2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat și alte acte normative.

(5) Publicarea textului electronic consolidat al actului normativ în Registrul de stat al actelor juridice se face nu mai târziu de trei zile lucrătoare din momentul publicării actului normativ de modificare și/sau completare a actului normativ respectiv.

(6) În Registrul de stat al actelor juridice se conțin referințe la dosarele de însoțire ale proiectelor actelor normative din sistemul informațional.

Secțiunea 2. Sistematizarea actelor normative

Articolul 61. Principiile generale privind sistematizarea actelor normative

(1) Sistematizarea actelor normative înseamnă organizarea lor după anumite criterii pentru facilitarea utilizării normelor juridice și aplicarea lor uniformă.

(2) Principalele modalități de sistematizare a actelor normative sînt:

a) încorporarea, care reprezintă o sistematizare simplă a actelor după unul din următoarele criterii: cronologic, alfabetic, al ramurii de drept, al instituției juridice etc.;

b) codificarea, care reprezintă o sistematizare complexă, într-o concepție unitară a normelor juridice ce aparțin unei ramuri distincte a dreptului, realizîndu-se prin includerea lor într-un cod.

Articolul 62. Actul normativ consolidat

(1) Pentru înlăturarea lacunelor existente în actele normative sau perfecționarea reglementării juridice a relațiilor sociale respective prin operarea de modificări radicale în astfel de acte, pentru reducerea multiplicității normelor juridice în aceeași materie, se elaborează un proiect de act normativ consolidat.

(2) Actul normativ consolidat înlocuiește oficial actele precedente și părțile lor care au intrat în componența sa, preia puterea lor juridică și devine sursa oficială a efectelor juridice ale prevederilor incluse în el. Actele sau părțile lor înglobate complet sau parțial în actul consolidat se abrogă oficial.

(3) Actul normativ consolidat se emite pe un termen nedeterminat. În el nu se includ normele și actele al căror termen de valabilitate expiră în cel mai apropiat timp.

Articolul 63. Codul

(1) Codul este actul normativ care cuprinde într-un sistem unitar cele mai importante norme dintr-o anumită ramură a dreptului.

(2) Structura codului reflectă sistemul ramurii de drept respective.

(3) Codul trebuie să întrunească următoarele trăsături calitative:

a) precizia;

b) claritatea;

c) logica;

d) integralitatea;

e) caracterul practic.

Capitolul VI

PROCEDEELE TEHNICE APLICABILE ACTELOR NORMATIVE

Secțiunea 1. Modificarea și completarea actului normativ

Articolul 64. Modificarea actului normativ

(1) Modificarea actului normativ constă în schimbarea expresă a textului ori excluderea unei părți din textul unor articole, puncte sau alineate.

(2) Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ se indică expres actul normativ vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma „se modifică după cum urmează:”, urmată de redarea modificărilor. Pot fi redată într-o nouă formulare articolele sau punctele unui act normativ ori unele părți ale articolelor sau punctelor.

(3) În cazul în care se exclude integral textul unei părți, cărți, titlu, capitol, secțiuni, punct, articol, alineat, subpunct sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale.

Articolul 65. Completarea actului normativ

(1) Completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, care cuprind reglementări și soluții normative suplimentare.

(2) Pentru exprimarea normativă a intenției de completare a actului normativ se indică expres actul normativ vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma „se completează după cum urmează:”, urmată de redarea noului text.

(3) În cazul completării actului normativ cu unul sau mai multe elemente structurale, acestea vor primi numărul părții, titlului, capitolului, secțiunii, articolului, alineatului, punctului, subpunctului sau al subdiviziunilor acestuia, după care se adaugă și indicii respectivi. În cazul în care completarea se face după ultimul punct, alineat sau ultima literă, acestora le va fi atribuit numărul, alineatul sau litera următoare.

Articolul 66. Condițiile generale de modificare și completare a actului normativ

(1) Modificarea sau completarea unui act normativ este admisă numai dacă nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al aceluși act. În caz contrar, actul se înlocuiește cu un nou act normativ, urmînd să fie abrogat în întregime.

(2) Prevederile care sînt modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, asigurîndu-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a articolelor sau punctelor.

(3) Dacă se modifică sau se completează un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, în titlul actului de modificare sau completare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat sau completat și la actul respectiv.

(4) Dacă adoptarea unui nou act normativ presupune modificarea sau completarea ulterioară a altor acte normative, acestea se includ într-un proiect de act normativ separat, în ordine cronologică și se prezintă împreună cu actul normativ de bază.

(5) În cazul în care elaborarea proiectului de modificare prevăzut în alin. (4) nu este posibilă odată cu prezentarea proiectului de act normativ de bază, acesta va fi prezentat în termenul indicat în dispozițiile finale ale actului de bază, dar nu mai tîrziu de 6 luni de la adoptarea ultimului.

Articolul 67. Efectele dispozițiilor de modificare și de completare a actului normativ

(1) Dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Intervențiile ulterioare de modificare, completare și abrogare a acestora trebuie raportate la actul de bază.

(2) Actul normativ de modificare sau de completare are o forță juridică egală cu cea a actului ale cărui dispoziții le modifică sau le completează.

(3) Propunerile privind modificarea și completarea actului normativ adoptat, aprobat sau emis nu pot fi prezentate, de regulă, mai devreme de 6 luni de la intrarea actului în vigoare.

(4) În cazul în care un proiect de act normativ a fost adoptat, aprobat sau emis, dar nu a survenit termenul de intrare în vigoare, modificarea și completarea acestuia se efectuează în condițiile articolelor 64-66.

Secțiunea a 2-a. Abrogarea actului normativ

Articolul 68. Intervenirea abrogării

(1) Abrogarea este un procedeu tehnico-juridic de suprimare prin care sînt scoase din vigoare prevederile actului normativ ce nu mai corespund echilibrului dintre cerințele sociale de reglementare legală.

(2) Abrogarea intervine în următoarele cazuri:

b) pentru a anula dispozițiile dintr-un act normativ care a intrat în conflict cu dispozițiile altui act normativ de aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară;

c) pentru a înlătura discrepanțele și neclaritățile;

d) pentru a degreva legislația de norme desuete;

e) pentru a evita paralelisme în legislație.

Articolul 69. Tipurile abrogării

(1) Abrogarea poate fi totală sau parțială.

(2) Abrogarea este totală atunci cînd actul normativ se suprimă integral.

(3) Abrogarea este parțială atunci cînd se suprimă numai unele părți din actul normativ.

(4) Abrogarea unei dispoziții sau a unui act normativ are întotdeauna un caracter definitiv.

Articolul 70. Condițiile generale de abrogare

(1) Abrogarea actului normativ este dispusă printr-un act separat de aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară. Actele normative sau, după caz, părțile acestora prin care a fost modificat sau completat actul normativ care se abrogă se consideră abrogate din momentul abrogării acestuia.

(2) Dacă adoptarea unui nou act normativ presupune abrogarea altor acte normative, într-un articol sau punct separat al actului normativ se indică lista actelor normative care se abrogă, expuse în ordine cronologică. În cazul în care acest lucru nu este posibil, proiectul de abrogare va fi prezentat în termenul indicat în dispozițiile finale ale actului de bază, dar nu mai tîrziu de 6 luni de la adoptarea ultimului.

(3) În cadrul operațiunilor de sistematizare și unificare a legislației se pot elabora și emite acte normative de abrogare avînd ca obiect exclusiv abrogarea mai multor acte normative.

(4) Abrogarea poate fi însoțită de adoptarea unei noi reglementări în materie sau poate fi și independentă de o nouă reglementare, atunci cînd se înlătură un act sau o normă necorespunzătoare.

(5) La pregătirea propunerilor de abrogare a actelor normative emise anterior sau a părților lor se verifică dacă acțiunea lor s-a extins sau nu asupra altor autorități publice, persoane juridice sau fizice. Dacă extinderea a avut loc și norma trebuie să-și mențină valabilitatea, în proiect se prevede o soluție care să țină cont de extindere, iar actele referitoare la extindere se includ în lista celor care se abrogă.

(6) Printre actele normative ce urmează a fi abrogate se includ nu numai actele sau părțile lor care vin în contradicție cu noul act sau care au fost înglobate în el, ci și actele sau părți ale lor care mai devreme și-au pierdut de fapt valoarea, însă formal nu sînt abrogate.

(7) Actele normative sau părți ale lor cu aplicabilitate temporară al căror termen de valabilitate a expirat nu se includ în lista celor care se abrogă. Dacă raportarea actului sau părților lui la categoria celor temporare prezintă îndoieli, actul sau părțile lui se includ în listă.

(8) Dacă în actul normativ, concomitent cu norme temporare al căror termen de valabilitate a expirat, figurează norme permanente în vigoare și toate aceste norme urmează să fie abrogate, în lista actelor care se abrogă se include actul în întregime.

(9) Dacă a devenit desuet, actul normativ este inclus în întregime în lista actelor care se abrogă, indiferent de articolele sau punctele cuprinse în el prin care au fost abrogate actele emise anterior.

(10) Dacă mai mult de două acte normative urmează a fi abrogate, lista acestor acte se expune în anexă la proiectul actului normativ ce le abrogă.

(11) În cazul unor abrogări parțiale intervenite succesiv, ultima abrogare se va referi la întregul act normativ, nu numai la textele rămase în vigoare.

Articolul 71. Momentul abrogării

(1) Dacă într-un act normativ se face expres mențiunea că la intrarea sa în vigoare se abrogă actul anterior, atunci acesta din urmă se consideră abrogat din momentul intrării în vigoare a noului act.

(2) Dacă dispozițiile noului act normativ intră în vigoare la date diferite, în el se stabilește expres că abrogările se operează în modul corespunzător, urmînd etapele de intrare în vigoare a noului act normativ.

(3) Partea actului anterior abrogat nu se repune în vigoare în cazul abrogării actului care l-a abrogat.

Articolul 72. Actele normative declarate neconstituționale

Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale se aduc în concordanță cu hotărîrile Curții Constituționale în modul stabilit de Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 și Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională.

Secțiunea a 3-a. Republicarea actelor normative

Articolul 73. Republicarea și rectificarea actului normativ

(1) Actul normativ modificat sau completat în mod substanțial se republică în condițiile legii, avînd la bază dispoziția cuprinsă în actul de modificare, respectiv de completare.

(2) În cazul în care, după publicarea actului normativ, se descoperă erori materiale în cuprinsul acestuia, se procedează la publicarea în condițiile legii a unei note cuprinzînd rectificările necesare.

(3) Rectificarea se face la cererea autorității publice care a emis actul.

(4) Actele normative prin care s-a modificat sau completat actul normativ care se republică se consideră abrogate la momentul republicării acestuia și pot servi doar pentru evidență.

Capitolul VII

INTERPRETAREA ACTELOR NORMATIVE

Articolul 74. Intervenirea interpretării

(1) Interpretarea actelor normative se efectuează cu scopul clarificării sensului unui act normativ sau a unor dispoziții concrete din acesta.

(2) Prin interpretare se oferă soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul ei exact.

(3) Interpretarea este oficială când se face prin acte normative de interpretare sau prin acte de aplicare a dreptului de către organele competente.

(4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul de act normativ.

Articolul 75. Actele de interpretare și autoritățile abilitate cu dreptul de a interpreta actele normative

(1) Interpretarea oficială a Constituției Republicii Moldova și a legilor constituționale ține de competența exclusivă a Curții Constituționale.

(2) Interpretarea oficială a legilor, altele decât cele de la alin.(1), ține de competența exclusivă a Parlamentului și se realizează prin adoptarea unei legi de interpretare.

(3) Interpretarea oficială a ordonanțelor Guvernului se realizează prin adoptarea de ordonanțe în limitele termenului de abilitare sau printr-o lege de interpretare în afara acestuia.

(4) Interpretarea oficială a actelor normative, altele decât cele de la alin.(1), (2) și (3), ține de competența autorităților care le-au adoptat, aprobat sau emis.

(5) Actul normativ se interpretează printr-un act normativ de aceeași categorie și putere juridică.

(6) Actul normativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă.

Capitolul VIII

APLICAREA ACTULUI NORMATIV ÎN TIMP

Articolul 76. Acțiunea în timp a actului normativ

(1) Actul normativ se aplică fără limită de timp, dacă în textul lui nu este prevăzut altfel.

(2) Actul normativ sau o parte a lui poate avea aplicare temporară. În acest caz, în actul normativ se indică termenul de aplicare ori evenimentul la a cărui survenire actul normativ sau partea lui își încetează acțiunea.

(4) Actul normativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

(5) Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

(6) Actele normative pot ultraactiva în mod excepțional dacă acest lucru este prevăzut expres în legea nouă.

Articolul 77. Încetarea acțiunii actului normativ

(1) Acțiunea actului normativ încetează dacă acesta:

- a) este abrogat;
- b) a fost declarat neconstituțional sau, după caz, ilegal prin hotărâre definitivă a instanței competente;
- c) a ajuns la termen;
- d) s-a consumat;
- e) a devenit desuet.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.d), autoritatea emitentă poate interveni pentru a preveni încetarea acțiunii actului normativ.

Capitolul IX

MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII ȘI REEXAMINAREA ACTELOR NORMATIVE

Articolul 78. Monitorizarea implementării actelor normative

(1) Implementarea actelor normative se monitorizează în scopul identificării gradului de aplicare și executare a acestora, determinării faptului dacă obiectivele și/sau scopul actului au fost îndeplinite, dacă au apărut unele consecințe neprevăzute sau negative, precum și în scopul elaborării recomandărilor privind modalitatea de remediere a consecințelor negative.

(2) Monitorizarea implementării actelor normative se efectuează, cel târziu după expirarea a 2 ani de la momentul intrării actului în vigoare, de către instituția responsabilă de implementare. Mecanismul de monitorizare a procesului de implementare a actelor normative este stabilit de Guvern.

(3) În urma încheierii procedurii de monitorizare a implementării actului normativ, instituția responsabilă de monitorizare întocmește raportul de monitorizare, conform metodologiei aprobate de Guvern. Dacă în procesul de monitorizare a implementării actului normativ s-a constatat necesitatea operării modificărilor sau completărilor ori necesitatea elaborării sau modificării cadrului juridic secundar, rezultatele raportului de monitorizare, servesc drept bază pentru fundamentarea necesităților de elaborare a proiectelor actelor normative respective.

Articolul 79. Reexaminarea actelor normative

(1) Reexaminarea actelor normative constă în analiza conținutului lor pentru evaluarea compatibilității cu Constituția Republicii Moldova, cu alte actele normative în vigoare la momentul reexaminării, precum și cu reglementările legislației Uniunii Europene. Periodicitatea reexaminării actelor normative este de cel puțin o dată la 2 ani.

(2) Reexaminarea se efectuează de către autoritățile responsabile de implementarea actelor normative.

(3) În urma reexaminării pot fi înaintate propuneri de modificare și completare a actelor normative în vederea actualizării lor. Concomitent se întocmește o listă a actelor normative desuete și se dispune abrogarea lor oficială.

CAPITOLUL X

ELABORAREA ACTELOR NORMATIVE CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA, SUSPENDAREA, DENUNȚAREA SAU STINGEREA TRATATELOR INTERNAȚIONALE

Articolul 80. Normele privind elaborarea proiectelor de acte normative cu privire la încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale

(1) Actele normative ce țin de încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale sînt supuse unei proceduri speciale, stabilite de Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

(2) Textele tratatelor internaționale ce se supun ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, se vor ștampila pe fiecare pagină, iar pe ultima pagină se va atesta, prin semnătura persoanei autorizate și prin aplicarea ștampilei, conformitatea documentului cu originalul.

(3) Prevederile prezentului capitol se aplică și în cazul aprobării de către Guvern a proiectelor de legi privind ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea la tratate internaționale.

Articolul 81. Aplicarea normelor de tehnică legislativă

(1) Normele de tehnică legislativă sînt aplicabile în modul corespunzător și proiectelor de acte normative privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale.

(2) Titlul proiectului de act normativ, precum și conținutul acestuia vor cuprinde denumirea integrală, data și locul adoptării/încheierii tratatului internațional la care se face referire. În funcție de situație, prin titlu se va exprima ideea de încheiere, suspendare, denunțare sau stingere a tratatelor internaționale.

(3) În cazul procesului de încheiere, suspendare, denunțare sau stingere a tratatelor internaționale se va elabora un act normativ separat pentru fiecare tratat.

(4) În cazul în care două sau mai multe înțelegeri internaționale se ratifică sau se aprobă printr-un singur act, măsura ratificării ori aprobării se va exprima, pentru fiecare înțelegere, printr-un articol distinct.

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 82. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării, cu excepția art. 22, art. 52 alin. (2) și art. 60 alin. (6) care vor intra în vigoare la 12 luni de la data publicării prezentei legi.

(2) În termen de trei luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

b) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;

c) va aproba etapele de conectare a autorităților publice la sistemul informațional.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale;

b) Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative.

Articolul 83. Dispoziții tranzitorii

(1) Actele normative în vigoare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.

(2) Autoritățile publice, care la data intrării în vigoare a prezentei legi țin registre de evidență ale diferitor tipuri de acte normative, inclusiv Direcțiile de justiție ale unităților teritoriale autonome cu statut special, în decursul a 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor asigura transmiterea gratuită a actelor normative, precum și a informației aferente, în format electronic Ministerului Justiției, pentru a le include în Registrul de stat al actelor juridice.

(3) Autoritățile publice vor începe utilizarea sistemului informațional pe măsura creării condițiilor tehnice necesare, conform etapelor de conectare prevăzute la alin. (2) lit. c).

(4) Ministerul Justiției va asigura publicarea pînă la 31 decembrie 2018 în Registrul de stat al actelor juridice a textelor electronice consolidate ale actelor normative în vigoare.

Președintele Parlamentului

Anexa nr. 1
la Legea nr. __ din ____

STRUCTURA NOTEI INFORMATIVE LA PROIECTUL DE ACT NORMATIV

1.Numele sau denumirea inițiatorului (autorului), precum și a participanților la elaborarea proiectului
2.Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
3.Descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
4.Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
5.Fundamentarea economico-financiară
6.Impactul proiectului
7.Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare
8.Avizarea și consultarea publică a proiectului
9.Constatările expertizelor neobligatorii
10.Constatările expertizei anticorupție
11.Constatările expertizei de compatibilitate
12.Constatările expertizei juridice

Notă: În rubricile Notei informative se va indica următoarea informație:

1. Numele sau denumirea inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Se indică numele sau denumirea inițiatorului proiectului de act normativ. De asemenea, se indică denumirea autorității care este desemnată să elaboreze proiectul de act normativ, responsabilă conform competențelor legale. Dacă în vederea elaborării proiectului a fost constituit un grup de lucru, se indică numărul și data documentului prin care s-a constituit grupul respectiv.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

La acest subiect se indică acțiunile concrete din documentele de politici din care rezultă necesitatea elaborării proiectului de act normativ.

De asemenea, la acest subiect indică finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia, se descrie viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea acestuia.

Suplimentar, se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul investigațiilor științifice, precum și rezultatele analizei ex-ante sau analizei impactului de reglementare, în cazul proiectelor de acte normative ce reglementează activitatea de întreprinzător. Se prezintă argumentarea în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.

Se prezintă lista lucrărilor științifice, studiilor, rapoartelor, recomandărilor etc. Care au fost luate în considerație la elaborarea proiectului de act normativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

În cazul în care actul normativ are ca scop armonizarea cu legislația Uniunii Europene, se va indica:

a) dacă intervenția rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană;

b) lista actelor Uniunii Europene cu care se realizează armonizarea;

c) mențiunea privind elaborarea tabelului de concordanță

Se face referire la reglementările similare existente în legislația altor țări, precum și se indică, după caz, reglementările corespunzătoare din legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Se descriu actele normative existente ce reglementează sectorul în care se propune adoptarea proiectului de act normativ, precum și motivele din cauza cărora normele în vigoare nu sînt suficiente să ofere soluții problemelor abordate în proiectul de act normativ.

Se descriu elementele noi din proiect, modificările și completările propuse, urmările implementării acestora.

Se vor indica rezultatele studiilor, recomandărilor etc. și se vor prezenta suficiente argumente în favoarea intervenției cu un act normativ de reglementare. De asemenea, se iau în calcul sesizările parvenite de la diferiți actori (instituții de stat sau private, asociații, persoane etc.) care interacționează în cadrul relațiilor sociale în domeniul de proveniență a problemei ce urmează a fi reglementată.

5. Fundamentarea economico-financiară

Se descrie impactul financiar, cu indicarea costurilor totale (bugetare și nebugetare) și a veniturilor generate de noile reglementări.

6. Impactul proiectului

Se descrie după caz, impactul social, politic, ecologic etc. al proiectului de act normativ.

7. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Se specifică cu exactitate lista actelor normative ce urmează a fi modificate sau abrogate. În cazul în care urmează a fi adoptate acte normative noi în scopul implementării prevederilor în cauză, se indică expres aceste acte.

8. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Se menționează acțiunile întreprinse în vederea respectării prevederilor Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional (crearea grupurilor de lucru, organizarea dezbaterilor publice, meselor rotunde, publicarea proiectului pentru consultare publică, etc.).

Se indică autoritățile publice, instituțiile, organizațiile de stat și necomerciale care: au avizat pozitiv proiectul fără obiecții și propuneri, au prezentat obiecții și propuneri, au avizat negativ proiectul sau nu au prezentat avizele/recomandările.

9. Constatările expertizelor neobligatorii

În cazul în care au fost efectuate alte expertize ale proiectului, decât expertiza anticorupție și expertiza juridică, rezultatele acestora se vor transpune în nota informativă.

După caz, pentru proiectele de acte normative ce se referă la reglementarea activității de întreprinzător se va indica și rezultatul expertizei efectuate de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

10. Constatările expertizei anticorupție

Se indică rezultatele expertizei, în special constatările privind identificarea normelor din proiectul de act normativ care favorizează sau pot favoriza corupția, precum și recomandările pentru excluderea sau diminuarea efectelor acestora.

11. Constatările expertizei de compatibilitate

Se completează pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și concluziile expertizei de compatibilitate

Pentru proiectele cu sigla „UE” se indică expres numărul și denumirea actului/actelor comunitar(e). Se indică gradul de compatibilitate a proiectului de act normativ cu legislația Uniunii Europene și concluzia expertizei de compatibilitate.

12. Constatările expertizei juridice

Se descriu rezultatele expertizei privind compatibilitatea proiectului de act normativ cu prevederile Constituției, cu actele normative în vigoare, respectarea naturii juridice a propunerilor de reglementare, asigurarea concordanței proiectului cu practica jurisdicției constituționale și cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, cu alte aspecte indicate în expertiză, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă.

Anexa nr. 2
la Legea nr. __ din ____

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR (structurată pe articolele din proiect)

Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul (denumirea proiectului)

Conținutul articolelor din proiectul remis spre avizare și coordonare	Numele/denumirea autorului avizului sau recomandării	Nr. obiecției / propunerii	Conținutul obiecției/propunerii	Opinia autorului proiectului
Obiecții și propuneri de ordin general				
Obiecții și propuneri la articolele din proiect				

Anexa nr. 3
la Legea nr. __ din ____

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR (structurată pe autori ai avizelor/recomandărilor)

Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul (denumirea proiectului)

Numele/denumirea autorului avizului sau recomandării	Nr. obiecției/propunerii	Conținutul obiecției/propunerii	Opinia autorului proiectului

Anexa nr. 4
la Legea nr. __ din ____

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
(primită de la o singură autoritate publică sau de la un singur reprezentant al societății civile)

Sinteza obiecțiilor și propunerilor (numele/denumirea autorului avizului/recomandării)
la proiectul (denumirea proiectului)

Nr. crt.	Conținutul obiecției/propunerii	Opinia autorului proiectului